

Казус 3

Митко и Галинка Бойкинови са собственици на недвижим имот, представляващ апартамент, находящ се в гр. Видин.

С договор за наем от 17.10.2012 г. те предоставили посочения апартамент на Милуш Антонов Милушев за срок от 6 месеца.

Сутринта на 19.10.2012 год. Милуш Антонов Милушев бил открит мъртъв в помещението предназначено за баня, като оставил за свои наследници родителите си съпрузите Антон и Димитрина Милушеви.

Неговите родители предявили пред съд иск, с който са поискали да бъдат осъдени Галинка Николаева Бойкинова и Митко Христов Бойкинов, солидарно да заплатят на всеки от ищците сумата от по 10 000 лева, частичен иск от иск за сумата от по 100 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, в резултат на смъртта на сина им

Твърдят, че смъртта настъпила в резултат на неправилно и некачествено изпълнената работа по монтаж на електрически бойлер, възложена от ответниците на трето лице.

В срока за отговор, ответниците са оспорили, като неоснователни предявените иски. В отговора се твърди липсата на връзка между настъпилата смърт и монтирането/ремонтирането на бойлера в помещението.

В срока за отговор те са поискали и конституирането на трето лице помагач Иван Живков Василев, за което твърдят че е извършил монтажа на бойлера.

С определение на основание чл.219 от ГПК, съдът го е конституирал в качеството на трето лице помагач на страната на ответниците.

По делото е постъпило становище от третото лице помагач на ответниците с който оспорва наведените в исковата молба твърдения. Твърди, че електрическото съоръжение – бойлер не е било опасно и смъртта на Милуш Милушев е настъпила по друга причина. Твърди, че бойлера е ремонтиран и от други лица. Оспорва исковите като неоснователни.

От събраните доказателства е било установено безспорно, че Иван Живков Василев, че той е монтирал бойлерът в помещението, в което е възникнал инцидента и го е свързвал с електрическата мрежа, по работа а възложена от ответниците

В обясненията си Галина Бойкинова и Митко Бойкин, потвърждават тези факти.

Проведена е Съдебно-техническа експертиза, доказваща, че в конкретния случай техническата неизправност произтичала от неправилното свързване на бойлера към електрическата мрежа, явяващо се нарушение на чл.1753, ал.1 от Наредба 3/2004г. за устройството на електрическите уредби и електропроводните линии. Корпусът на бойлера не е бил свързан към защитен проводник с нарушение на чл.1786 и нулевият проводник захранващ бойлера преминавал през комутиращ елемент, в нарушение на чл.1739, ал.4 от Наредбата.

От заключението по Съдебно-медицинска експертиза, се доказва, че смъртта на Милуш Милушев е настъпила в следствие на нисковолтова електротравма.

При проведената аутопсия на Милуш Милушев не са открити хронични или болестни състояния, механични увреждания или друго заболяване.

Милуш Милушев е бил отличен ученик, средното си образование завършил с отличен, през 2008 год. и висше образование в Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“.

Здравословното състояние на ищците след смъртта на синът им рязко се влошило.

Допусната е Съдебно-психиатрична и психологична експертиза, от която е утвено, че за ищците смъртта на сина им е възприета като шоково събитие, стрес с възможно най-голяма интензивност, който впоследствие се е трансформирал в психотравма, която заема първостепенно място в жизнените им събития с отрицателен знак. Производството по делото задълбочавало травмата.

В хода на производството са разпитани свидетели относно причинените от ищците болки и страдания, които доказват силата и интензитета на болките и страданията им.

Материята казусе на 26.03.2023г. от А

4

Въпроси:

1. Посочете правното основание на предявения иск, кои са легитимиранияте страни и кой е компетентният съд?
2. Кои са правно релевантните факти, което следва да бъдат доказани и как се разпределя тежестта на доказване?
3. Правилно ли съдът е конституирал лицето Иван Желев, в качеството на трето лице помагач на страната на ответниците?
4. Какви процесуални права има трето лице в процеса и какво би било действието на постановеното решение спрямо него?
5. Как се определя размерът на дължимото обезщетение?
6. Ще се ползва ли решението по частичния иск със сила на присъдено нещо при предявен иск до пълния размер за същото право?

Изтеглян казус на 26.12.2023г. от !!!
↑

А

Отговор на въпрос № 1:

Предявените, субективно-съединени за общо разглеждане искове, са осъдителни по своя характер, с правно основание чл.49, вр. с чл.45 ЗЗД. С тях се иска ответниците да бъдат осъдени солидарно да заплатят посочената в исковата молба парична сума, представляваща част от стойността на претърпените от тях неимуществени вреди, настъпили в резултат на смъртта на сина им.

Отговорността на ответниците се обосновава с качеството им на възложители на работата по монтиране на електрическия бойлер в притежавания от тях апартамент на друго лице, което е извършило възложената му работа некачествено, с което противоправно и виновно е причинило смъртта на Милуш Милушев.

Процесуално-легитимирани като ищци са съпрузите Антон и Димитрина Милушеви, които са предявили своите претенции за обезщетение на претърпените от тях неимуществени вреди в резултат на смъртта на сина им - Милуш Милушев. Между тях е налице обикновено другарство по смисъла на чл.215, т.2 ГПК, тъй като всеки притежава свое самостоятелно субективно право на обезщетение за вредите, които са му причинени.

Процесуално-легитимирани като ответници по всеки от двата предявени иска са съпрузите Митко и Галинка Бойкинови като солидарни длъжници - обикновени другари по смисъла на чл.215, т.1 ГПК - в едновременното им качество на възложители на работата по монтажа на електрическия бойлер на лицето Иван Живков, от чиято неправилна и некачествено изпълнена работа е настъпила смъртта на Милуш Милушев.

Цената на всеки от предявените искове е 10 000 лева, определя се по чл.69, ал.1, т.1, ГПК и е равна на стойността на търсеното от всеки от родителите на починалото лице обезщетение, което представлява предмет на иска, независимо от предявяването им като частични, при заявена стойност на цялото вземане за обезщетение за всеки от ищите от по 100 000 лева / Р. №3/2019г. по тълк.д. №3/2016 г. ОСГТК на ВКС/. От това следва, че исковете са подсъдни на районния съд като първа инстанция / арг. чл.103, вр. с чл.104, т.4 ГПК/.

Местната подсъдност се определя по избор на ищеца между особената подсъдност по чл.115, ал.1 ГПК и чл.105, вр. с чл.116 ГПК. Тъй като и двете местни подсъдности представляват относителни процесуални предпоставки, за които съдът не следи служебно, и с оглед на данните в казуса, може да се направи извод, че сезираният съд е Видинският районен съд, в района на който е „местоизвършването на деянието“, съобразно чл.115, ал.1 ГПК.

Отговор на въпрос № 2:

Предявеният иск е с правно основание чл.49 вр. чл.45 ЗЗД.

Непозволеното увреждане представлява фактически състав и в производството пред съда следва да се докажат всички негови елементи.

Съгласно разпоредбата на чл. 49 от ЗЗД, този, който е възложил на друго лице някаква работа, отговаря за вредите, причинени от него при или по повод изпълнението на тази работа. Нормата на чл. 49 от ЗЗД урежда гаранционно-обезпечителната отговорност на всеки един възложител на работа за вреди от действия на тези, които я изпълняват. Отговорността на възложителя на работа е акцесорна, безвиновна и има обезпечително-гаранционна функция, по отношение на подбора, действията и контрола върху работата.

За да възникне отговорността по чл.49 ЗЗД на ответника, трябва да са налице: осъществен фактически състав по чл.45 ЗЗД по отношение на изпълнителя- деяние, противоправност, вина, вреда, причинна връзка; правоотношение по възлагане на работа на деликвента от лицето, което отговаря за причинените вреди; вредите да са причинени от изпълнителя при или по повод изпълнението на работата.

Всяка от страните носи тежестта на доказване на фактите, от които черпи изгодни за себе си последици.

Върху ищите, по силата на чл.154 от ГПК , при условията на пълно и главно доказване, е тежестта да докажат всички кумулативни елементи от фактическия състав на чл.49 вр. чл.45 от ЗЗД, а именно: вреди, причинени на пострадалия от лице, на което отговорният по чл.49 от ЗЗД е възложил работа и които са причинени при или по повод на изпълнението ѝ, при вина на изпълнителя и при

наличието на причинна връзка между противоправното деяние и виновното причиняване на вредата.

Ищците в качеството им на родители на починалия Милуш Милушев са легитимирани да претендират обезщетение за претърпените неимуществени вреди от неговата смърт /Постановления № 4/1961г., № 5/1969г. и № 2/1984г. на Пленума на ВС, които не са загубили своята сила/.

В конкретния случай, на ищците са причинени неимуществени вреди – душевни болки и страдания от смъртта на техния син, настъпили вследствие на некачествено извършена работа от третото лице, на което ответниците са възложили монтиране и свързване към електропреносната мрежа на електрически бойлер.

Страните спорят относно причината за смъртта на Милушев, вината на лицето, извършило монтажа и наличието на причинно-следствена връзка между смъртта и извършената работа- монтиране на процесния бойлер. Ответниците не носят доказателствената тежест за оспорената от тях причинно следствена връзка, а са могли да проведат непълно насрещно доказване за относно нейната липса. За направените възражение от третото лице, то носи доказателствена тежест.

По отношение на вината: Отговорността на ответниците е безвиновна.

Те могат да се освободят от отговорност като докажат, че деянието на Иван Живков Василев не е виновно, т.е. в тяхна тежест е да докажат това.

По реда на чл.176 от ГПК, по делото е безспорно установено, че Иван Живков Василев е свързал бойлера на ответниците към електрическата мрежа в началото на 2012 год., по възлагане от тях.

Липсват доказателства бойлерът да е бил подменян или ремонтиран от друго лице до деня на инцидента.

Безспорно е установено чрез приетата съдебно-медицинска експертиза, че причината за смъртта на сина на ищците е „нисковолтова електротравма“, свързано с протичането на електрически ток през тялото му.

От приетата съдебно-техническа експертиза се установява, че причината за електротравмата е неправилното свързване на бойлера към електрическата мрежа в нарушение на изискванията за безопасност, предвидени в Наредба №

3/09.06.2004г. и е в резултат от работата на Иван Живков Василев, възложена от двамата ответници.

Формата на възлагането може да бъде устна или писмена, видът на сделката – договор за поръчка, договор за изработка или друго, като възмездността или безвъзмездността на уговорката е без значение за възникването на фактическия състав на възлагането на работата.

С оглед изложеното по-горе, следва да се приеме, че ответниците Галинка и Митко Бойкинови са пасивно солидарно отговорни за причинените на всеки от ищите неимуществени вреди, свързани със смъртта на сина им, причинена от виновното и противоправно поведение на изпълнителя на възложената от тях работа по свързването на електрическия бойлер към електропреносната мрежа.

Отговор на въпрос № 3:

Помагачът е лице, което участва в чужд исков процес, за да помага на една от главните страни с цел да издейства благоприятно решение за нея. По този начин третото лице се защитава срещу неблагоприятните последици, които биха настъпили за него в случай, че решението е срещу подпомаганата страна.

Трето лице може да участва в процеса или като встъпи по свой почин, или когато бъде привлечено от подпомаганата страна.

В случая е налице втората хипотеза - съдът правилно е конституирал в качеството на трето лице помагач на страната на ответниците, прекия причинител на вреди.

При разрешаването на този въпрос трябва да се изследват две предпоставки:

Процесуална предпоставка:

За да се конституира по реда на чл.219 от ГПК трето лице помагач на страната на ответниците, искането за това следва да е направено в преклузивния срок по чл.219 ал.1 от ГПК - т.е. в срока за отговор на исковата молба. С пропускане на срока това право се губи.

В конкретния случай ответниците са направили искането в срока за отговор на исковата молба, поради което следва да се приеме, че преклузивният срок е

спазен т.е. искането е допустимо. Формата за привличане следва да е писмена, тъй като всички процесуални действия на страните извън съдебно заседание трябва да се извършват в писмена форма (чл. 100 от ГПК).

Материално правна предпоставка:

Предпоставка за привличане на трето лице-помагач е наличието на правен интерес за него от постановяване на благоприятно решение по спора за съответната подпомагана страна, т.е. когато съдебното решение по някакъв начин може да се отрази на правното положение на третото лице/ арг.чл.219, ал.1, вр. чл.218 ГПК/.

В конкретния случай ответниците са възложители на работа на третото лице. На ищците са причинени вреди, изразяващи се в настъпила смърт на сина им по причина на виновно противоправно поведение на третото лице, изразяваща се в неправилното свързване на бойлер към електрическата мрежа, като е налице причинна връзка между свързването и настъпилата смърт. В този смисъл, при евентуално решение на съда, с което ответниците ще бъдат осъдени да заплатят обезщетение, за тях възниква право на регрес и те могат да предявят иск против третото лице за това, което са платили. /ТР № 109/16.04.85 г., на ОСГК на ВС: „Третото лице-помагач се привлича в процеса независимо от неговата воля, и дори против волята му.“/

Отговор на въпрос №4:

Конституирането на трето лице - помагач на страната на ответниците, е типично отклонение от развитието на производството във връзка със страните. Третото лице - помагач е второстепенна, допълнителна страна в процеса.

В диспозитива на съдебното решение трябва изрично да е посочено, че същото е постановено при участието на третото лице помагач на съответната главна страна по предявения иск. Посочването е предпоставка решението да има действието, предвидено в чл. 223 ГПК.

Съгласно чл.221, ал.1 от ГПК, третото лице има право да извършва всички съдопроизводствени действия. Това включва действия, насочени към

постановяване на благоприятно решение за подпомаганата страна, с изключение на действията, представляващи разпореждане с предмета на спора. То не може да предявява насрещен или инцидентен установителен иск. Когато действията на третото лице са в противоречие с действията и обясненията на подпомаганата страна, съобразно чл.221, ал.2 ГПК, „съдът ги преценява във връзка с всички обстоятелства по делото“.

Съдебното решение поражда сила на присъдено нещо/СПН/ между главните страни по делото, това са - ишците и ответниците по предявения иск /арг.чл.298, ал.1 ГПК/. Съгласно чл.223 ал.1 от ГПК, субективните предели на СПН се отнасят и до третите лица - за тях решението „има установително действие“ с насрещната страна, в случая това са ишците по делото-Милушеви.

Съгласно чл.233, ал.2 ГПК, установеното в мотивите на решението „е задължително за третото лице в отношенията му със страната, на която помага или която го е привлякла.“ Задължителната сила на мотивите е различна от СПН на решението, тя ще се прояви в следващ исков процес, по предявения от подпомаганата срещу подпомагащата страна регресен иск и се състои в доказателственото значение на констатациите относно релевантните за регресната му отговорност юридически факти. Съгласно чл.223, ал.2, изр. 2 ГПК, в защитата си като ответник по регресния иск, третото лице не може да оспорва установеното под предлог, че подпомаганата страна „зле е водила делото“. Тази доказателствена сила обаче, не е необорима - тя ще отпадне, ако третото лице - помагач /ответник по регресния иск/ докаже, че подпомаганата страна „умишлено или поради груба небрежност е пропуснала да предяви неизвестни на третото лице обстоятелства или доказателства.“

Следва да се отбележи, че третото лице е обвързано от съдебното решение не само от неговото привличане, т.е. от конституирането му, а от действителното правно положение, обуславящо интереса от такова конституиране.

Отговор на въпрос №5.

Неимуществените вреди са неизмерими с пари и затова следващото се за тях обезщетение, както и кръгът на лицата, които имат право на него, се определят на принципа на справедливостта. Обезщетението за неимуществени вреди, предвидено в чл.52 ЗЗД, възмездява главно страданията или загубата на морална

опора и подкрепа, понесени от увредения вследствие на увреждането. /Постановление № 4 от 25.V.1961 г., Пленум на ВС/.

Понятието "справедливост" не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които трябва да се имат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението.

При причиняването на смърт от значение са, както възрастта на увредения, общественото му положение, отношенията между пострадалия и близкия, който търси обезщетение за неимуществени вреди и др. обстоятелства.

От значение са и редица други обстоятелства, които съдът е длъжен да обсъди и въз основа на оценката им да заключи какъв размер на обезщетение по справедливост да присъди за неимуществени вреди. /Постановление № 4 от 23.XII.1968 г., Пленум на ВС/

В конкретния случай съдът следва да съобрази момента на настъпване на смъртта, възраст и обществено положение на пострадалия, степен на родствена близост между пострадалия и ищите, които претендира обезщетение, действителното съдържание на съществуващите между тях житейски отношения, обема, вида и дълбочината на преживяванията увредените лица, прогнозата за развитие на състоянието им, както и наличието на причинно-следствена връзка.

Съобразявайки с данните от казуса починалият е бил в млада възраст, с добри характеристични данни, отличен ученик, с перспектива за успешна професионална реализация. Отношенията му с неговите родители са били изключително близки, съществувала е близка емоционална връзка, смъртта е довела до осуетяване на очакванията на възрастните родители да получат подкрепа от порасналото си дете. Смъртта на синът им е довела до рязко влошаване на здравословното им състояние, изпаднали в шок, с възможна най-голяма интензивност, трансформирана в психотравма, заемаща първостепенно място в живота им занапред. Загубата на дете и неговото преживяване от родител от психологическа гледна точка е тежко житейски събитие, и интензивността на страданието остава до края на живота на родителя.

Всички тези обстоятелства следва да мотивират съда, да присъди обезщетение в претендирания размер, като съдът дължи произнасяне до размера на предявения частичен иск.

Обезщетението за забава се дължи от датата на деликта /чл.84 ал.3 от ЗЗД/.

Отговор на въпрос №6:

Силата на присъдено нещо на съдебното решение, с което се уважава частичния иск, установява съществуването на спорното право, до размера на вземането, което е заявено за защита и е негов предмет. За останалата част от вземането СПН не се формира и може да бъде предмет на следващ исков процес.

Решението по уважен частичен иск за парично вземане се ползва със сила на присъдено нещо и относно правопораждащите факти на спорното субективно материално право при предявен в друг исков процес иск за защита на вземане за разликата до пълния размер на паричното вземане, произтичащо от същото право. /ТР № 3 от 22.04.2019 г. на ВКС по тълк. д. № 3/2016 г., ОСГТК/.

Формираната СПН на решението по частичния иск относно основанието преклудира правоизключващите и правоунищожаващите възражения на ответника срещу правопораждащите правно релевантни факти, относими към възникването и съществуването на материалното правоотношение, от което произтича спорното право.

Правопогасяващите възражения на ответника за останалата част от вземането не се преклудират, тъй като е допустимо за разликата, която не е била предявена с първоначалния иск, вземането да е погасено по давност, чрез плащане, прихващане или по друг начин.

Правоотлагащите възражения по отношение на останалата част от вземането също не се преклудират, защото е възможно да се твърдят факти, които отлагат нейната изискуемост.

В случай на отхвърляне на частичния иск със СПН се отрича цялото вземане, а иск за пълния размер би бил недопустим.